

ÅRSRAPPORT 2001

BARNEOMBUDET

BARNEOMBUDET

Innledning

Barneombudet er uavhengig, selvstendig og partipolitisk nøytral, opprettet gjennom en egen lov (Lov av 6. mars 1981 nr 5 om barneombud) Barneombudets hovedoppgave er å fremme barns interesser overfor det offentlige og private, og følge med i utviklingen av barns oppvekstskår. Barneombudets arbeidsoppgaver dekker hele det "barnefaglige" feltet.

Barneombudet står ansvarlig for virksomhetens resultat og velger fritt sine prioriteringer, så lenge det utvises lojalitet mot lovens formål og arbeides innenfor rammen av lov og instruks.

Barneombudet utgir også en årbok, en statusrapport rettet til Stortinget om barn og unges situasjon i vårt land og de utfordringene barn og ungdom står overfor. Årboken for 2001-2002 tar for seg oppvekstforholdene i kommune Norge, arbeidsfordeling stat-kommune og forslag om en egen oppvekstlov.

Personalressurser

Januar 2001 hadde Barneombudet 9,5 faste stillinger, i tillegg til ombudet selv. Videre var det ansatt en prosjektmedarbeider til utvikling av dialoginstrumenter med barn og unge på Internett. Kontoret har også en konsulent på midler fra arbeidskontoret og 2 sivilarbeidere.

Kompetansen på kontoret er tverrfaglig, slik at Barneombudet til enhver tid kan følge opp aktuelle saker som settes på dagsorden gjennom henvendelser fra barn og unge selv, fra foreldre, fagmiljøer, politikere og medier.

I tillegg til barneombudets stilling hadde kontoret følgende personalressurser tilgjengelig i 2001:

- Daglig ledelse/koordinering, faglig og administrativt: 46 ukeverk
- Fagrådgivere, inklusive informasjon: 258 ukeverk
- Prosjektmedarbeider: 46 ukeverk
- Sekretariatsoppgaver; merkantil kompetanse: 92 ukeverk
- Økonomi/administrasjon/personal: 46 ukeverk
- Konsulent: 46 ukeverk
- Arbeidsmarkedstiltak: 46 ukeverk

Dette utgjorde ca. 575 stipulerte ukeverk. I tillegg kommer 2 sivilarbeidere, som det ikke regnes ukeverk for, men som likevel utgjør en betydelig ressurs.

Personalet ved Barneombudet desember 2001:

Knut *Haanes* (pedagog),

Thomas *Hepsøe* (Web- og IT ansvar)

Sidsel *Hommersand* (prosjektkoordinator)

Lillian *Juvkam* (1. sekretær)

Per *Lysa* (sekretær)

Anette *Meling* (sosiolog)

Jan *Mossige* (psykolog)

Dinh Van *Nguyen* (pedagog)

Anne Brita *Normann* (jurist)

Ellen *Bjørkum* (sosiolog)
Anne *Storm-Thorstensen* (jurist)
Arild A *Søgnen* (psykolog)

Det er til enhver tid en utfordring for Barneombudet å organisere kontoret, slik at staben kan utgjøre en fleksibel enhet som evner å fange opp skiftende problemstillinger relatert til barn og unge i samfunnet.

I 2001 ble kontoret organisert i team, slik at en lettere kunne konsentrere ressursene om ulike oppgaver. Ett team arbeidet hovedsakelig med Informasjon/dialog med barn og unge, herunder Ombudets nettsider og Klar Melding. Videre håndterte et annet team de enkelthenvendelsene som kom inn til kontoret. Stikkord for dette teamet har vært begrepet Empowerment og hovedfokus har vært todelt:

- Styrke barn og unges medvirkning i samfunnet, både på egne vegne og på vegne av barn og unge som gruppe
- Styrke voksnes evne til å handle på vegne av barn og unge i samfunnet på barn og unges premisser

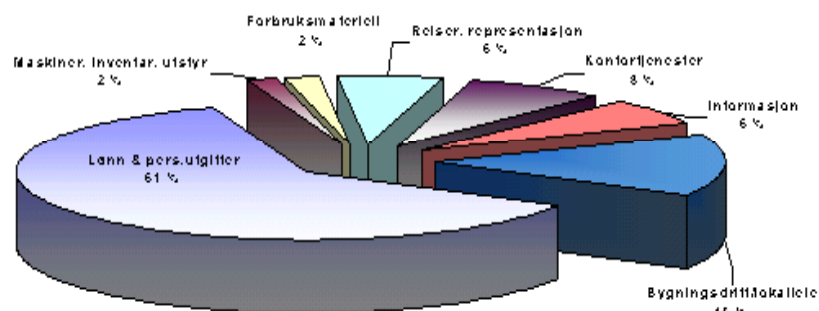
Det tredje teamet har hatt som hovedoppgave å arbeide med høringsuttalelser og ”tyngre” juridiske saker som kommer til kontoret. Det siste teamet har i hovedsak arbeidet med ombudets policy-utvikling rettet inn mot eksterne fagmiljøer og det politiske miljø. Gjennom denne faglige organiseringen har ombudet effektivisert arbeidet og utviklet en kontinuitet og helhet i en faglig profil som videreføres inn i år 2002.

Regnskap

Barneombudet har en budsjetttramme for 2001 som er oppjustert i underkant av 6,6 % i forhold til 2000. Satsing på oppsøkende virksomhet, spesielt til kommuner, har bidratt til 100% økte reiseutgifter sammenlignet med 2000.

	Regnskap 31.12.01
Utgifter	
Lønn og personalutgifter mv.	4 639 224,92
Maskiner, inventar, utstyr	140 114,73
Forbruksmateriell	139 221,88
Reiser, representasjon	444 514,06
Kontortjenester	578 349,71
Informasjon	479 960,27
Bygningsdrift/lokalleie	1 144 784,00
Sum	7 566 169,57

Forbruk 2001

Henvendelser til Barneombudet

Barneombudet tar opp saker av eget tiltak eller etter henvendelser fra andre. Enhver kan henvende seg til Barneombudet. Dersom henvendelse angår et bestemt barn, og henvendelsen ikke kommer fra barnet selv, skal Ombudet ikke behandle saken uten barnets samtykke. Når barnets alder tilsier det, skal også vergens samtykke innhentes. Dersom allmenne hensyn tilsier det, kan Ombudet behandle saken selv om samtykke ikke er innhentet.

Barneombudet har taushetsplikt om noens personlige forhold. Dersom en henvendelse inneholder sensitiv informasjon og enkeltpersoner, vil denne informasjonen ikke bli gitt videre til offentligheten.

Henvendelsene til Barneombudet kommer inn via telefon, brev, faks, Internett, Klar Melding Inn, direkte møter i forbindelse med besøk i kommuner og institusjoner, og besøk til vårt kontor.

Hovedtyngden av de personlige henvendelsene dreier seg om barn under vanskelige livsomstendigheter. Det er ønske om hjelp fra mennesker som har kjørt seg fast eller gått seg vill på private livsområder eller i møte med det offentlige hjelpe- og kontrollapparat. Det er barn og foreldre som føler seg krenket, latterliggjort eller oversett.

Barneombudet har ikke formell beslutningsmyndighet. Via enkelthenvendelser og oppsøkende virksomhet skal Barneombudet generere kunnskap og arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barns rettigheter.

Internett

I 2001 var den en sterk økning av henvendelser til Barneombudet via Internett og e-post. Kontoret hadde ved hjelp av prosjektmidler tilknyttet en fagperson innen web og it som utviklet Barneombudets Internettsider. Det er spesielt barn og unge som henvender seg via e-post, mens voksne benytter Internettsidene til informasjonssøk. Barneombudet startet arbeidet med å legge ut ”ofte stilte spørsmål” til Ombudet.

Besøkende til Barneombudets sider i 2001:

Totale treff: 1659628

Antall sider som ble sett i løpet av en dag: 1123

Antall sider sett per besøk: 6

Lengden på besøket: 4 minutter og 36 sekunder

Antall besøkende per dag: 188

Antall besøkende per uke: 1217

Det var en jevn økning besøkende til Internettsidene, og de to siste månedene i 2001 var antall besøk per dag 220.

Skriftlige registrerte henvendelser

Totalt antall dokumenter i 2001 (inngående og utgående) var 2461, fordelt som følger:

Inngående henvendelser fra privatpersoner	575
Inngående henvendelser fra andre(organisasjoner, institusjoner, foreninger, etater)	1070
Totalt inngående dokumenter	1645
Utgående brev	816

For 2001 var 906 henvendelser pr. e-post av totalt 1645 henvendelser. Av de 1455 henvendelsene inn til Barneombudet i 2000, var 500 e-post henvendelser.

Telefonhenvendelser

Barneombudet mottar daglig en jevn strøm av telefonhenvendelser som krever oppfølging i form av rådgivning, veiledning, informasjon m.m. fra Ombudet. Henvendelser på telefon blir ikke systematisk registrert, kun saker som blir fulgt opp over tid registreres som enkeltsaker og journalføres. For å få et inntrykk av arbeidsomfanget som ligger i henvendelsene Barneombudet får fra publikum via telefon, er det gjennomført telefonregistreringsuker jevnt fordelt ut over året. Med utgangspunkt i denne registrering er det estimert antall telefonhenvendelser i løpet av året:

Telefonhenvendelser:	7150
Uformell e-post:	3050
Totalt:	10200

Uformell e-post er henvendelser til kontoret som er av mer saksforberedende art, for eksempel henvendelser knyttet til administrasjon og lønnskjøring, til oppfølging av samarbeidsprosjekter m.m. Dette er henvendelser som tidligere ville blitt tatt per telefon, men som nå kommuniseres via e-post.

Den uformelle e-posten journalføres ikke, og inkluderes derfor i oversikten over antall telefonhenvendelser. Telefoner rådgiverne tar som oppfølging av enkelthenvendelser er ikke inkludert i registreringen.

Klar Melding Inn

Klar Melding Inn/Ut har vært Barneombudets viktigste dialoginstrument med barn og unge. På den grønne linjen Klar Melding Inn (800 31 700) kan barn og unge ringe inn meninger, synspunkter, spørsmål om rettigheter eller ønsker om råd. Et utvalg av meldingene blir besvart og lagt ut på NRK tekst-tv og på våre hjemmesider på nettet. Barn og unge kan også gå inn på Barneombudets internettside og sende inn meldinger per e-post.

I 2001 er det en nedgang i antall Klare Meldinger. Det er registrert 4465 meldinger pr. telefon og 1100 pr. e-post. En mulig årsak til nedgangen i henvendelser til Klar Melding- telefonen er at barn og unge i økende grad bruker mobiltelefon som sin hovedtelefon. Det er gratis å ringe fra ordinære telefoner, men det er kostbart å ringe Klar Melding fra mobiltelefon.

En annen årsak til nedgangen er at vi ser en forflytning av Klar Melding fra telefon til internett og antall e-postmeldinger øker. Det positive ved denne utviklingen er at meldingene blir mer omfattende og allsidige. Fra å være korte telefonmeldinger blir nå meldingene formulert mer utfyllende. Økningen i treff på hjemmesidene tilsier at barn og unge kan søke og finne svar på ulike problemstillinger uten å gå via Klar Melding-telefonen

Dialogen med barn og unge krever en tilbakemelding i forhold til de meldingene Ombudet mottar. Her har Tekst-tv stått sentralt i mange år, men det synes nå nødvendig å satse bredere på Internett. MMIs mediestatistikk viser en sterkt økende bruk av internett i aldersgruppen 8-15 år, mens bruk av Tekst-tv er synkende. Tiden som brukerne av de ulike mediene nytter i døgnet er også svært forskjellig; 8 minutter pr døgn på Tekst-tv mot 57 minutter pr. døgn på Internett. Det er nedgangen i antall henvendelser til Klar Melding kan tyde på at tilbakemeldingen til barn og unge via nettet må utvikles ytterligere slik at vi bedre når ut til brukerne.

Hvem tar kontakt?

Av de som henvender seg til Barneombudet er nærmere halvparten voksne privatpersoner. Barn benytter først og fremst Klar Melding og e-post som kanaler for å nå Barneombudet. De totale henvendelsene inn til Barneombudet fordelt mellom voksne og barn:

Barn	6665
Voksne	9675
Totalt	16340

Temaene publikum tar opp er godt fordelt over hele Barneombudets virkeområde. De mest fremtredende temaer omhandler skole og barnehager, familie- og samværsproblematikk, barnevern, fritid og medier, herunder kommersialisering og seksualisering av barnekulturen.

Internasjonale henvendelser

Barneombudet har mottatt en rekke henvendelser fra nye barneombudskontor i Europa med tanke på faglig bistand, veiledning og samarbeid. Som verdens første Barneombud har vi sett det som en nasjonal "forpliktelse" å dele Norges erfaring med andre land som er i ferd med å etablere liknende institusjoner. Som et alternativ til hyppig reisevirksomhet har vi invitert de nye ombudene samt nøkkelpersoner fra staben til å hospitere ved vårt kontor i en periode på 2-3 dager. Her får man anledning til en bred informasjon om Ombudets arbeid, en gjennomgang av arbeidsmetoder og aktuelle tema, samt en god mulighet til å knytte kontakter til det etterhvert store nettverket som ENOC (European Network for Ombudpersons for Children) nå utgjør.

Foredrag og faglige arrangementer i 2001

Barneombudet mottar ukentlig 4 til 5 forespørsler om å holde foredrag om barnefaglige temaer og/eller Barneombudets virke. I gjennomsnitt holdes 2 presentasjoner i uken.

Under følger en oversikt over noen av de møtene/faglige sammenhengene der Barneombudet har bidratt i 2001

- Foredrag, Røde Kors-seminar, fattigdomsproblemet, Oslo
- Foredrag, konferanse om mobbing, Stockholm
- Foredrag om Barns stemmerett, Umeå,
- Foredrag, Redd Barna-seminar, Barneombudets rolle og funksjon, Helsinki,
- Foredrag, Juvenile justice, Amsterdam,
- Foredrag, Kommersialisering av Barnesinnet, Laksevåg bydel, Bergen,
- Foredrag, Barn og unges rettigheter, Bergen,
- Foredrag, Barneombudsrollen, Tyske riksdagen, Berlin,
- Foredrag, FNs barnekonvensjon, Høgskolen i Volda
- Konferanse, ChildNet Award Programme, Washington
- Foredrag, Redd Barna, Fysisk mishandling av barn, Kristiansand
- Foredrag, Barnevernkonferansen i Stavanger
- Foredrag, Behovet for endringer i barneloven, (FOSAP), Forum for sakkyndige psykologer, Gardermoen,
- Foredrag, Barnas uke, Porsgrunn,
- Foredrag, Community Care, London
- Foredrag, Når fattigdom rammer barn, Helse- og Sosialombudet, Oslo
- Foredrag, "Tilsynsmøte i Bispedømet» om barns og ungdoms oppvekstvilkår, Oslo
- Foredrag, Fylkestinget i Vest-Agder, Barn og unges oppvekstvilkår, Mandal,
- Seminar Transportoperatørene, Oslo
- Folkemøte om skolen, Kristiansand,
- Foredrag om ungdom og medvirkning, Nesna Høyskole, Nordland,
- Foredrag, Kommunestyret i Inderøy om barn og unges oppvekstvilkår, Nord-Trøndelag
- Foredrag, Oppvekstloven, seminar for Barnerepresentanter og planansvarlige i kommunen Steinkjer,
- Foredrag, Fredrikstad idrettsråd
- Foredrag, Konferansen for Forbrukerlære, Forbrukerrådet,
- Innlegg, Festforestilling for SOS barnebyer, Oslo
- Foredrag, Elevmedvirkning i skolen, Hå kommune
- Foredrag, Temakveld Paradisskole, Bergen,

Høringsuttalelser

Barneombudet har i 2001 avgitt følgende høringsuttalelser:

- NOU 2001:22 Fra bruker til borger - En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer
- Visitasjon etter våpen
- Forslag til endringer i Utlendingsloven
- Utkast til ny forskrift om lokal luftkvalitet
- Høringsbrev med forslag om å gi helsesøstre og jordmødre i helsestasjon rett til å rekvirere p-piller til unge kvinner under 20 år
- Forslag til endringer i utlendingsforskriften
- Forslag til endringer i tobakkskadeloven og forslag til endringer/opphevelse av forskrift om røyking på restauranter og andre serveringssteder, internkontroll m.v.
- Utkast til forskrifter til lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten med mer
- Forslag til kriterier for tildeling av særskilt statstilskudd til samiske barnehager
- NOU 2000:32 Lov om erverv og tap av norsk statsborgerskap
- Utkast til forskrift for dødsårsaksregisteret, Kreftregisteret og medisinsk fødselsregister
- NOU 2001:20 Lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)
- Forebygging av kriminalitet: Tiltak mot barne- og ungdomskriminalitet
- Lov om gjennomføring av straff (straffegjennomføringsloven) - Utkast til forskrifter
- Forslag til forskrifter om gebyr for offentlig fastsettelse av barnebidrag
- Fremleggelse av valgfri protokoll til kvinnekonvensjonen for Stortinget for samtykke til ratifikasjon
- Rådgevinge folkerøysting om målform i grunnskolen - Endring av kapittel 9 i forskrifta til opplæringslova
- NOU 2001:12 Rettsmedisinsk sakkyndighet i straffesaker
- Ansvar for opplæring i medisinske institusjoner i forbindelse med sykehusreformen – Forslag om nye bestemmelser i opplæringslova
- Forslag til opphevelse av forskrift om forbud mot produksjon, import, markedsføring, omsetning og bruk av voldsprodukter (Voldsproduktforskriften)
- Forslag til regler som kan bidra til å gi trusselutsatte personer økt vern av personopplysninger
- Innarbeiding av barnekonvensjonen i norsk lov
- Forslag om bestemmelser om elevers arbeidsmiljø i opplæringslova og privatskulelova
- Forslag til lov om hunder og hundehold
- Forslag til endringer i barnehageloven
- Forslag til endringer i utlendingsloven Beslutning om å fravike Utredningsinstuksen pkt 5.2
- Fornyelse av den sentrale sosial- og helseforvaltningen – Høringsbrev
- Spørsmål om utvida forbod mot rasistiske ytringar og forbod mot rasistiske organisasjonar mv.
- Forslag om endringer i opplæringslova § 13-7 og forskrift til opplæringslova kapittel 23 (SFO)
- Forslag til endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester:
Innføring av kvalitetskrav og godkjenningsordning for barneverninstitusjoner
- Billettkontroll i rutetransport - Tilbakeholdsrett for transportselskapers kontrollører
- NOU 2001:7 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven
- Utkast til revidert forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon
- Lovforslag; Statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten
- Høringsnotat vedr. forslag om endringer i lov av 19. juni 1997 nr. 62 om familievernkontorer
- NOU 2001:1 Lov om personnavn
- Forslag om endringer i straffeprosessloven og enkelte andre lover (Hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.)
- Forslag til ny barnetrygdlov - Offentlig høring
- Utkast til endring i forskrift om arbeid av barn og ungdom

Alle høringsvarene er tilgjengelig på Barneombudets Internettsider: www.bareneombudet.no

Arbeidet med sentrale områder

Ombudet setter fokus på livsområder og verdier av sentral betydning under oppveksten, herunder om regelverk til vern om disse verdiene blir fulgt. Målsettingen har hele tiden vært å fremme en best mulig samlet barnepolitikk, vise respekt for barnets egenverdi og kompetanse i spørsmål som angår deres egen hverdag, samt å bidra til å sikre at det blir tatt hensyn til det enkelte barns beste innenfor alle relevante livsområder både i offentlig og privat sektor. Ombudet har lagt vekt på å være faglig i forkant av en samfunnsutvikling i rask endring.

Kommunikasjon med barn og unge er en nødvendighet for at Barneombudet skal kunne fungere etter sitt mandat. Dagens oppvoksende generasjon må ha en mulighet til å komme i direkte kontakt med myndighetspersoner som kan gi respons, yte veiledning og gjennom respektfull behandling gi barn og unge en reell opplevelse av delaktighet og verdighet. De har stor kompetanse på mange livsområder, og de forventer at deres kunnskap og innsikt skal bli brukt for å bedre deres situasjon.

Å fremme barns interesser krever samarbeid på tvers av tradisjonelle skillelinjer. Barneombudet har søkt å motivere til nytenkning når det gjelder oppgaveløsning i forhold til barn og unge ved å samarbeide med pilotkommuner som kan vise vei gjennom alternativ organisering. En viktig oppgave for Ombudet har vært å videreføre arbeidet med å få etablert et lavtersketilbud uten de tradisjonelle skranker, henvisninger, klientifisering og lange ventelister. Ressurssterke voksenpersoner skal være tilgjengelig der barn er og på barns premisser, som førstelinje og som et nødvendig ledd i en tiltakskjede for de barn og unge som er særlig sårbare.

Arbeidet for en helhetlig oppvekstpolitikk i kommunene må videreføres og intensiveres. Det har blitt lagt særlig vekt på å stimulere til "samyrkemodeller" og nedbygging av sektorisering både lokalt og sentralt for at barn ikke skal kunne bli offer for en offentlig ansvarsfraskrivning. Barneombudet har søkt å stimulere til et tverrsektorielt forebyggende arbeid som et nødvendig ledd i en tiltakskjede for de barn og unge som er særlig sårbare, men også for å avgrense rekrutteringen til denne gruppen i fremtiden. I denne sammenheng har det vært viktig å arbeide for en bedre skole og et kvalitativt godt og tilgjengelig barnehagetilbud.

Barn som er hjelpetrengende over tid og/eller lever i et oppvekstmiljø med begrensede ressurser, har krav på et differensiert og kvalitetssikret tjenestetilbud for å få sitt individuelle utviklingspotensiale ivaretatt. Barns kompetanse om egen livssituasjon, i alminnelighet og i kriser, må tas opp til ny vurdering i denne sammenheng. Ombudet har gjennom 2001 satt søkelys på utviklingen av gode hjelpetilbud, blant annet ved å stimulere til forskning og bred debatt om de svakeste gruppene av barn, samt arbeide for økt rettssikkerhet for denne gruppen.

For å bedre utsatte barns interesser, er det fortsatt nødvendig å styrke individuelle rettigheter for barn, blant annet gjennom å belyse hvordan barns selvstendige status kan ivaretas bedre på ulike livsområder. To områder som har vært spesielt i fokus i så måte er barns stilling og rettssikkerhet i samlivskonflikter, samt barnevernets rolle i forhold til enkeltbarn og deres omsorgspersoner og som myndighetsutøver i samfunnet.

Barneombudet har videreført sitt fokus på ungdom som begår alvorlige lovbrudd, både over og under den kriminelle lavalder.

Det ble fokusert på ”gråsonen” mellom straffelov og barnevernet og stimulert til ansvarsdeling og koordinering av gode tiltak av både forebyggende og rehabiliterende karakter.

Mange foreldre opplever det kommersielle trykket som truende for barnets utvikling. De er frustrert og ofte maktesløse i møte med de sterke kommersielle kreftene som konkurrerer med dem om oppdragelsen av barna. Det ligger en stor utfordring i å skape positiv identitet, fremtidsoptimisme og tro på egne krefter. Barneombudet har over tid påpekt behovet for å vurdere tiltak, og har fulgt opp utvalget som skal vurdere tiltak for å redusere det kommersielle presset overfor barn og unge.

FNs konvensjon om barns rettigheter pålegger staten plikter overfor det enkelte barn, men Barneombudet erfarer stadig at Barnekonvensjonens to bærende prinsipper fortsatt ikke er tydelige, verken i lovgivning eller praksis; prinsippet om barnets beste som det mest tungtveiende hensyn ”i alle handlinger som vedrører barn” og prinsippet om barnets rett til å komme til orde. Barneombudet har derfor satt fokus på:

- Klare krav til lokale myndigheter om forpliktelsene som følger av Barnekonvensjonen.
- Inkorporering av Barnekonvensjonen i norsk lov
- Økt samarbeid og økt innsats for den praktiske gjennomføringen av konvensjonen.
- Endring av lovbestemmelser som avgrenser retten til å uttale seg før fylte 12 år.
- At Barnekonvensjonen gjøres kjent i barne- og ungdomsbefolkningen
- At de forhold som førte til kritiske bemerkninger fra FNs Barnekomite utbedres.

Resultatmål og måloppnåelse

Målene for virksomheten var i 2001 følgende:

- 1 Bidra til at **alle** barn og unges interesser i det norske samfunn ivaretas
- 2 Bidra til å styrke tilbudet til **utsatte** barn og unge (forebyggende tiltak)
- 3 Bidra til å styrke tilbudet til barn som **trenger særskilt hjelp** (kurative tiltak)
- 4 Bidra til å øke samfunnets og barn/unges forståelse for og **kunnskap om barnebefolkningens rettigheter**

Barneombudets målsetting er å vise respekt for barnets egenverdi og kompetanse i spørsmål som angår deres egen hverdag og å bidra til å sikre at det blir tatt hensyn til det enkelte barns beste innenfor alle deler av oppveksten. En rekke prioriterte tiltak bidrar til å oppfylle flere hoved- eller delmål. Arbeidet systematiseres i forhold til tre nivåer som påvirker hverandre:

1. Generelle tiltak (gjelder alle barn og unge).
2. Tiltak for risiko-grupper (utsatte grupper av barn og unge).
3. Individuelle, kurative tiltak (barn som krever særlig oppfølging).

I tillegg til de faglige prioriteringene er det en viktig løpende oppgave hele tiden å effektivisere og utvikle egen organisasjon, for å være bedre rustet til å møte de mange ulike utfordringer Ombudet stilles overfor.

Det er en utfordring å administrere kontoret i henhold til det statlige regelverk og styringssystemer, kombinert med de løpende faglige prioriteringer i de dagsaktuelle problemstillingene innenfor meget knappe ressurser.

Gjennomgang av resultatmål.

1 Bidra til at **alle** barn og unges interesser i det norske samfunn ivaretas

- Bidra til implementering av FNs barnekonvensjon i samfunnet.
- Bidra til å utvikle norsk lovverk i samsvar med barn og unges interesser og styrke deres rettssikkerhet.
- Øke respekten for barn og unges kompetanse på ulike områder i samfunnet og sørge for konkrete muligheter til aktiv deltagelse.
- Fokuserer på det forebyggende potensialet i styrking av barn og unges sentrale livsarenaer (familie, barnehage, skole og fritid) og bidra til utvikling av et lavterskeltilbud.

Gjennom Klar Melding UT, både ved å skrive meldinger og ved å gjøre meldingene mer tilgjengelig og 'ungdomsvennlige' på nettet og gjennom Tekst-tv formidle barn og unges kompetanse.

I arbeidet med høringsuttalelser legges til grunn det perspektivet at all lovgivning må ha et tilstrekkelig helhetsperspektiv på barndom. Det er fremdeles en rekke lovforslag der det etter Ombudets mening er tatt for lite hensyn til bestemmelser i FNs barnekonvensjon.

Rapport om dommernes holdninger i voldtekts- og sedelighetssaker er fullført, i samarbeid med Kompetansesenteret for likestilling.

Forslag om forbud mot røyking i private hjem der det er barn, i høringsuttalelse om endringer i Tobakksskadeloven m. m.

Gjennom endringene i Film- og videogramloven fikk Barneombudet en klagerett i forhold til aldersgrensefastsetting på filmer. I 2001 begynte ombudet i økende grad arbeidet med å vurdere filmer etter henvendelse fra publikum. Første klage på en aldersgrense kom imidlertid ikke før i 2002. Ombudet ser at dette arbeidet vil kreve tid og ressurser etterhvert som publikum blir oppmerksom på Ombudets nye rolle.

2 Bidra til å styrke tilbudet til **utsatte** barn og unge (forebyggende tiltak)

- Øke forståelsen for nødvendigheten av at barn får særskilt beskyttelse på ulike livsområder.
- Stimulere til etablering av flere målrettede og kunnskapsbaserte forebyggende tiltak for utsatte barn og unge.
- Øke forståelsen for nødvendigheten av at barn får særskilt beskyttelse på ulike livsområder.
- Stimulere til etablering av flere målrettede og kunnskapsbaserte forebyggende tiltak for utsatte barn og unge.
- Synliggjøre behovet for et helhetlig og tilgjengelig tilbud til barn og unge og deres familier, uavhengig av sektorgrenser

I arbeidet med å bygge opp et lavterskeltilbud i Norge har Barneombudet bl.a. deltatt på konferanse med lederne i familievernnet. Ombudet har der fremmet sitt syn om oppvekstlov og barns rett/behov for å ta selvstendig kontakt med familievernnet.

Noen familiekontor har startet samtalegrupper for barn med foreldre som går fra hverandre. Det rapporteres om mange forskjellige forsøk i familievernet der det utvikles et godt barneperspektiv.

Barneombudets forslag om en oppvekstlov står sentralt på dette området, hvor Familievernet kan spille en viktig rolle.

Foredrag om forebygging av psykiske lidelser hos barn og unge på konferanse i regi av Mental Helse Norge.

Møte med Sosial- og helsedepartementet om lavterskeltilbud for barn og unge.

Deltagelse på kongress om familiesentraler i Sverige.

Arbeidet med dette målet tar hele tiden sikte på:

- å utvikle måten vi besvarer henvendelser fra privatpersoner på, ut fra en målsetning om å mobilisere egenkraft hos henvender (empowerment - myndiggjøring)
- å utvikle interne rutiner for å håndtere den informasjonen som ligger i henvendelsene på en hensiktsmessig måte
- å knytte kontakter med andre instanser som har tilgrensende og overlappende funksjoner i forhold til barn og unge, som for eksempel pasientombudene og fylkesmenn

Etter terrorangrepet på USA 11. september, ble det samme dag iverksatt en beredskap i forhold til barn og unge, både via telefon og internett. Vi samarbeider med andre instanser om hvordan lignende hendelser kan møtes i fremtiden

Det har også vært gjennomført møte med helseministeren hvor vi påviste at barn og unge som gruppe faller ut av helseplanleggingen. Det ble overlevert argumentasjon for hvordan alle barn skiller seg fra voksne på grunnleggende måter, noe som tilsier at deres behov for helse-tjenester må drøftes særskilt. Barneombudet pekte på at det trengs mer kunnskap om barns bruk av helsetjenester og at det trengs kvalitetssikret helseinformasjon til barn, unge og deres foreldre. Det siste har Ombudet også jobbet med sammen med Norsk Barnelegeforening.

Initiativ i brev form overfor helseministeren med konkrete forslag til hvordan ventetiden i barne- og ungdomspsykiatrien kan reduseres.

3 Bidra til å styrke tilbudet til barn som **trenger særskilt hjelp** (kurative tiltak)

- Fremme interessene til ulike grupper med særskilte behov.
- Fokuserer på de konkrete forholdene og kvaliteten på hjelpetiltakene for barn under ulike former for offentlig omsorg.
- Styrke barns selvstendige stilling i alvorlige familiekonflikter.
- Utfordre fagmiljøene til å arbeide med barn og unge som faller utenfor alle kategorier av hjelpetiltak.

Det er satt fokus på barn med foreldre i fengsel ved å være medarrangør av seminar om Fangers barn sammen med Foreningen for Fangers Pårørende og Organisasjonen Voksne for Barn. Innledning om barn som pårørende i lys av FNs konvensjon om barnets rettigheter.

Ombudet har deltatt i møter, debatter og seminarer om barn i samlivsbrudd. Det er også gitt innspill til storting og regjering i forbindelse med endring av barneloven på dette feltet.

Det er videre satt fokus på barn med kreftsyke foreldre for å se på barns behov i forbindelse med foreldrenes sykdom og hvordan hjelpeapparatet kan bistå barn og familie.

4 Bidra til å øke samfunnets og barn/unges forståelse for og **kunnskap om barnebefolkningens rettigheter**

- Bidra til å øke informasjonen til barn og unge om egne rettigheter i henhold til Barnekonvensjonen og norsk lov.
- Innhenting og videreformidling av kunnskap om barn og unge for å sikre at målgruppen blir synliggjort i aktuelle fagmiljøer og relevante offentlige instanser.
- Overvåke forholdet mellom barnebefolkningen og mediene, nasjonalt og internasjonalt, og fremme nødvendig kunnskap om moderne mediers innvirkning på barn og unge.

Ombudets internettsider har vært under kontinuerlig utvikling, der vi vektlegger brukervennlighet og rettighetsaspektet. Vi ønsker at sidene skal bli en infobase om rettigheter og en "oppslagsplattform" der barn og unge vil kunne finne informasjon om de tema de tar opp gjennom vårt Klar Melding-system

Gjennom høringsuttalelser og foredrag har Barneombudet aktivt gått inn for en full inkorporering av Barnekonvensjonen i Norsk lovverk. Ombudet ser dette som den beste måte å sikre et helhetlig perspektiv på barn og unges rettigheter.